

gospodarske, obertnijske in národske.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

V Ljubljani v saboto 20. septembra 1856.

Iz praškega kmetijskega zbora.

„Novice“ so v 74. listu povedale, da prvo vprašanje, ktero se je v občnem zboru pretresalo, je bilo: „Po kateri poti bi se dala omika kmetijskega stanú naj lože doseči?“ Ob svojem času bojo „Novice“ povedale, kako so zbrani učeni možaki na to vprašanje odgovarjali. Danes grémo naprej in povémo, kaj se je dalje pretresovalo v občnem zboru, kjer so le vprašanja občne važnosti v pomenek jemale, druge kmetijske in gojzdnarske reči pa so bile v pretres prepušene posameznim oddelkom, v ktere se je razcepil véliki zbor.

Drugo vprašanje tedaj, ki je prišlo v občnem zboru na versto, se je glasilo takole: „Kaj je vzrok sedanje dragine? Ali je odertija žitarjev kaj več kot le prazna beseda? Ali je želeti, da bi ob času dragine se postavile dale zoper njo? in ali morajo take postavke kaj pomagati?“ — Živo je bilo pretresano to vprašanje; eni so terdili, da turška vojska je bila dragine kriva, zavolj ktere je neznano veliko žita v turške in rusovske kraje šlo; drugi, da slabe letine, dnarne stiske, papirnati dnar delajo dragino. Vsi pa so bili edinih misel v tem, da odertija žitarjev je le vraža in prazen strah, kar se naj očitniše iz tega vidi, da v dobrih letinah je vse po ceni. Neki zbornik je še dostavil, da poglaviten pomoček zoper dragino bi bil, ako bi se prepeljevanje žita in drugih kmetijskih pridelkov iz ene dežele v druge polajšalo, in da bi se povsod vpeljala edina mera, edina vaga, edini dnar. Zadnjič je knez Adolf Švarcenberg dostavil, da še en vzrok žitne dragine se je pozabil — in ta je bolezen krompirjeva. Enoglasno so poterdili zbrani možaki resnico to, ker, če krompirja ne manjka, je tudi vse žito cenejše, ker se ga potem manj potrebuje.

Potem je prišlo tretje vprašanje na versto: „Kako zamore vladarstvo posredno ali neposredno pripomoči pospehu in povzdigi kmetijstva in gojzdnarstva brez zatiranja svobodnega gibanja v gospodarstvu?“ — Pervi govornik je rekel, da vsak gospodar, kmetovavec ali gojzdnar, se mora svobodno gibati, in da to je poglavitna pomoč v povzdigo kmetijstva in gojzdnarstva; vladarstva naj po postavah le iz poti trebijo to, kar overa svobodno delavnost; take overe pa so: vzajemna raba zemljiš, nezmerno razkosevanje zemlje, težave v razpošiljanji poljskih pridelkov, napačno dedinstvo (erbenje) zemljiš, in pa pomanjkanje takih naprav, kjer bi zamogel zadolžen gospodar lahko dnarja na pósodo dobiti brez odertije. Kar se gojzdov tiče, so rekli drugi, se pokončujejo oni očitno in skrivej; to poslednje se tudi godí, ako lastniki po pretvezi, da hočejo po novih pravilih v gojzdu gospodariti, nezmerno sekajo les. To zamorejo vladarstva ubraniti ali naravnost, da same v državnih svojih gojzdih lepe izgleda dajejo in da pomagajo, da se izučí dosti zvedenih gojzdnarjev, ali pa posredno, da okličejo postavke, ktere zavarujejo gojzde presilnega pokončevanja. Neki drug govornik je terdil, da zamorejo vlade v tem tudi veliko doseči z vpeljevanjem sol in s premijami, ki se darujejo takim, ki umno ravnajo z gojzdi. — Kmetijstvu zamorejo

krepko na noge pomagati upne naprave — je terdil neki drug zbornik, ker take banke in upnice, kakor jih imamo sedaj, malo pomagajo kmetijstvu, ker se raje pečajo z obertništvom in dnarno barantijo; dnar po njih le priteka v velike mesta in v roke dnarničarjev, kmetovavci nimajo nič dobička od tega. Po tem je govoril od postav zoper odertijo, in je dokazal, da te postavke, ki imajo sicer dober namen odertijo (prevelike činže za posojeni dnar) zatirati, ravno odertnike in še več odertije napravljajo; ako bi se ta postava preklicala, bi bilo dobro za kmetijstvo in državo. Kakor so Rimci večkrat plug iz rok djali in vladarstvo v roke vzeli, tako je morebiti tudi kmetovavec sedanjega časa poklican državo pomladiti; sedaj pa žuga obertnija veliko nevarnost kmetijstvu, in zategavoljo potrebuje kmetijstvo, da ga vlada varuje. Ko je govornik (Salviatti iz Pruskega) končal svoj govor, ni bilo ploska ne konca ne kraja; tako močno je dopadel govor občnemu zboru. — Na to je govoril Čeh gosp. Komers, in dokazal, da tudi v našem cesarstvu se spoznava imenitnost kmetijstva in modri cesar Franc-Jozef, pod katerem so bile kmetije rešene tlake in desetine, podpira po mnogih napravah, kmetijskih šolah itd. povzdigo in napredek kmetijstva. Tudi ta govor je bil z veliko zadovoljnostjo zaslišan.

Čbelarjem kaj.

Čbele se ohranijo dobre čez zimo, ako se panj zakoplje v zemljo.

Gosp. Forstner, učitelj v Hawangen-u na Parskem, je že dolgo mislil in mislil: ali bi ne bilo mogoče, čbele prav dobre čez zimo ohraniti, ako bi se zakopale v zemljo, ker tudi ose in čmerli zlezejo v zemljo in pod zemljo ostanejo čez zimo brez hrane (živeža).

Da bi se tega prepričal, je napravil skušnje z dvema panjovoma. Skoplje tedaj v ta namen blizo čbelnjaka (ulnjaka) na suhem kraji svojega verta 4 čevlje globoko, 4 čevlje dolgo in 3 čevlje široko jamo; dnu jame zasuje za čvelj visoko z debelimi kamni (kremenovci), da se voda skoz-nje brez škode za panjove v zemljo vtekati zamore; na kamne pa položi smerečja in na smerečje pezdirdja tudi za čvelj visoko, in en dan pred vsemi Svetimi pogrezne v jamo oba panjova, enega zraven družega; težji je vagal 39 funtov, ložji pa 19 in pol. Prostor med panjovoma rahlo zamaši z grahovico; čez panjova dene tudi smerečja za kakega pol čvelja, in na vse to položi stare vrata, da bi panjev dež preveč ne močil, na vse to pa nasuje še persti in z nogami enmalo potlači. Tako pustí vse čez zimo.

Ko drugo spomlad 3 dni po sv. Jožefu jamo odkoplje, vidi, da dež in snežnica nič nista škodovala panjovom; oba sta bila ravno tako težka kakor v jeseni. Ko ju je prekucnil (bila sta namreč slamnata visoka panjova kakoršni so po Nemškem navadni), je našel v tistem, ki je ložeji bil, le 4 mertve čbele, v težjem pa jih je bilo za perišče mertvih, čemur se pa ni čudil, ker ta panj je bil poln čbel in satovja, toraj jim je lahko prostora manjkalo.

Oba panjova je sedaj postavil na nju mesto v čbelnjak, in še le, ko so čbele pervikrat izletele in ko sta panjova spraznjena in vagana bila, se je prav za prav pokazal ve-